

---



---

ALKALMAZOTT ALGEBRA

---

SZORGALMI FELADATOK (7.)

MBN412G

2013/2014. TAVASZI FÉLÉV

---



---

**Sz-100.** Legyen  $R = (R; +, \cdot)$  egységelemes gyűrű, melynek egységeleme  $e$ . Definiáljuk a  $*$  műveletet az alábbi módon:

$$*: R \times R \rightarrow R, \quad a * b = a + b - a \cdot b.$$

Legyen

$$G = \{a \in R : \text{van olyan } r \in R, \text{ amelyre } a * r = r * a = 0 \text{ teljesül}\}.$$

Mutassa meg, hogy  $(G; *)$  csoport és  $a \in G$  pontosan akkor teljesül, ha az  $e - a$  elemnek van inverze (a szorzásra vonatkozóan)  $R$ -ben. (2 pont)

**Sz-101.** Legyen  $p$  prímszám. Mutassa meg, hogy izomorfiától eltekintve pontosan két darab  $p$ -elemű gyűrű van. (2 pont)

**Sz-102.** Határozza meg az  $A = (a_{i,j})_{n \times n} \in \mathbb{C}^{n \times n}$  mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 3$ ) Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \begin{cases} 1, & \text{ha } 1 \leq i = j \leq n - 1, \\ -1, & \text{ha } j = i + 1 \text{ vagy } i = j = n, \\ 0, & \text{különben.} \end{cases}$$

(2 pont)

**Sz-103.** Határozza meg az  $A = (a_{i,j})_{n \times n} \in \mathbb{C}^{n \times n}$  mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 3$ ) Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \max(j - i + 1, 0).$$

(2 pont)

**Sz-104.** Határozza meg az  $A = (a_{i,j})_{n \times n} \in \mathbb{C}^{n \times n}$  mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 3$ ) Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \begin{cases} j, & \text{ha } j \leq i, \\ 0, & \text{különben.} \end{cases}$$

(2 pont)

**Sz-105.** Határozza meg az  $A = (a_{i,j})_{n \times n} \in \mathbb{C}^{n \times n}$  mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 3$ ) Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \begin{cases} \alpha, & \text{ha } i = j, \\ a_{i,j}, & \text{ha } j > i, \\ 0, & \text{különben,} \end{cases}$$

és  $a_{1,2} a_{2,3} \cdots a_{n-1,n} \neq 0$ .

(2 pont)

**Sz-106.** Határozza meg a  $B = A^2$  mátrix Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol  $A = (a_{i,j})_{n \times n} \in \mathbb{C}^{n \times n}$  ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 3$ ) és tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \begin{cases} \alpha, & \text{ha } i = j, \\ 1, & \text{ha } j = i + 1, \\ 0, & \text{különben.} \end{cases}$$

(2 pont)

**Sz-107.** Határozza meg az  $A = (a_{i,j})_{2n \times 2n} \in \mathbb{C}^{2n \times 2n}$  mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 2$ ) Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, 2n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \begin{cases} 1, & \text{ha } i = j, \\ b_i, & \text{ha } i + j = 2n + 1, \\ 0, & \text{különben,} \end{cases}$$

és  $b_1, b_2, \dots, b_{2n}$  tetszőleges komplex számok. (2 pont)

**Sz-108.** Határozza meg az  $A = (a_{i,j})_{2n \times 2n} \in \mathbb{C}^{2n \times 2n}$  mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ,  $n \geq 2$ ) Jordan-féle normálalakját a komplex számtest felett, ahol tetszőleges  $i, j \in \{1, 2, \dots, 2n\}$  indexekre

$$a_{i,j} = \begin{cases} a_i, & \text{ha } i = j, \\ b_i, & \text{ha } i + j = 2n + 1, \\ 0, & \text{különben,} \end{cases}$$

és  $a_1, a_2, \dots, a_{2n}, b_1, b_2, \dots, b_{2n}$  tetszőleges komplex számok. (2 pont)

**Sz-109.** Legyen  $K$  test,  $A \in K^{m \times m}$  és  $B \in K^{n \times n}$  ( $m, n \in \mathbb{N}$ ).

- (a) Ha az  $A$ , illetve  $B$  mátrix Jordan-féle normálalakja  $J_A$ , illetve  $J_B$ , akkor a  $C = \begin{pmatrix} A & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & B \end{pmatrix}$  mátrix Jordan-féle normálalakja  $J_C = \begin{pmatrix} J_A & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & J_B \end{pmatrix}$ .

- (b) Mi a kapcsolat  $m_A$ ,  $m_B$  és  $m_C$  között.

(2 pont)

**Sz-110.** Legyen  $K$  test és  $A \in K^{n \times n}$  ( $n \in \mathbb{N}$ ). Mutassuk meg, hogy az alábbi állítások ekvivalensek.

- (a) Az  $A$  mátrix hasonló egy

$$\begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & \dots & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 & \dots & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & 1 \\ -a_0 & -a_1 & -a_2 & \dots & -a_{n-3} & -a_{n-2} & -a_{n-1} \end{pmatrix}$$

alakú mátrixhoz.

- (b) Az  $A$  mátrix  $\chi_A$  karakterisztikus polinomja és  $m_A$  minimálpolinomja asszociált.

(2 pont)

**Sz-111.** Bizonyítsa be, hogy minden  $\mathbb{C}$  feletti négyzetes mátrix előáll két szimmetrikus mátrix szorzataként. (2 pont)

**Sz-112.** Legyen  $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$  olyan mátrix ( $n \in \mathbb{N}$ ), amelyre  $A^m = E_n$  teljesül valamely  $m \in \mathbb{N}$ -re. Mutassa meg, hogy  $A$  diagonalizálható. (Az  $E_n$  mátrix az  $n \times n$ -es egységmátrix.) (2 pont)

**Sz-113.** Oldja meg az alábbi differenciálegyenlet-rendszert:

$$\begin{aligned} \frac{df_1}{dt} &= 5f_1 - 6f_2 - 6f_3, \\ \frac{df_2}{dt} &= -f_1 + 4f_2 + 2f_3, \\ \frac{df_3}{dt} &= 3f_1 - 6f_2 - 4f_3. \end{aligned}$$

(2 pont)